

Streszczenie

Zakres chronologiczny dysertacji obejmuje okres od października w 1956 r. do przełomu maja i czerwca 1975 r. Reforma administracyjna wprowadzona w życie 1 czerwca 1975 r. stanowi cezurę graniczną pracy, zamyka ona etap funkcjonowania KW PZPR w Lublinie, równocześnie rozpoczynając kolejny fragment w historii komitetu. Zaproponowane ramy czasowe wynikają z kluczowych wydarzeń mających miejsce w PRL, bezpośrednio rzutujących na Lublin oraz całą Lubelszczyznę.

Praca stanowi analizę szeroko rozumianego funkcjonowania KW PZPR w Lublinie w realiach PRL. Dysertacja składa się ze wstępu, zakończenia, aneksów, bibliografii oraz czterech rozdziałów zaprezentowanych w układzie problemowo-chronologicznym. Przybliżają one kolejno: strukturę i schemat funkcjonowania KW; ludzi wchodzących w skład KW, jego wybrane elementy funkcjonowania oraz postawę wobec kluczowych wydarzeń społeczno-politycznych w kraju i województwie. Rozdziały są podzielone w sumie na dwadzieścia trzy podrozdziały.

Rozdział pierwszy przedstawia strukturę oraz schemat funkcjonowania lubelskiego KW PZPR. Osiem podrozdziałów dotyczy najważniejszych organów partyjnych (konferencji sprawozdawczo-wyborczej, plenum, WKR i WKKP, stanowiska pierwszego sekretarza wraz z sekretarzami resortowymi, egzekutywy oraz najważniejszych wydziałów merytorycznych). Zaproponowany podział uwzględnia statutową hierarchię, która nie miała jednak pełnego i ścisłego odzwierciedlenia w funkcjonowaniu „na co dzień” maszyny władzy jaką była PZPR.

Drugi rozdział omawia problematykę dotyczącą zagadnień kadrowych i personalnych. Przedstawiłem w nim najważniejsze stanowiska w KW oraz kompetencje ludzi, którzy je piastowali. Zaproponowana struktura podrozdziałów odzwierciedla w pewnym sensie statutową hierarchię, która na pierwszym miejscu stawiała wojewódzkie konferencje sprawozdawczo-wyborcze a na drugim miejscu KW – jako organ sprawujący władzę między poszczególnymi konferencjami. Analizie poddano portret zbiorowy lubelskiej egzekutywy jako jednego z najważniejszych organów decyzyjnych KW ponadto przybliżono grupę członków sekretariatu. W dalszej części dokonałem

przedstawienia stanowiska pierwszego sekretarza KW oraz osób, które piastowały to stanowisko w latach 1956-1975.

Trzeci rozdział przybliży elementy funkcjonowania KW. Istotna jest konstatacja, że PZPR starała się oddziaływać na wszystkie aspekty życia w kraju również na szczeblu wojewódzkim. W kolejnych podrozdziałach zostały przedstawione jedynie niektóre, najważniejsze moim zdaniem kwestie związane z zasadami doboru tzw. nomenklatury kadr, wyborami do Sejmu, finansami PZPR. W rozdziale tym zaprezentowałem również elementy tzw. współpracy pomiędzy PZPR a partiami satelickimi (SD i ZSL). Ponadto ukazałem to w jaki sposób partia komunistyczna kontrolowała media (zarówno te, które ukazywały się jako oficjalnie niezależne od partii jak i statutowy organ prasowy PZPR).

Rozdział czwarty – ostatni – omawia procesy mające miejsce wewnątrz KW, sposób w jaki funkcjonował podczas kryzysów społeczno-politycznych, analizuje postawę partyjnego establishmentu wobec „polskich miesięcy” do których również zaliczam wydarzenia roku 1966. Na marginesie głównych rozważań rysują się relacje na linii KW PZPR – KC PZPR oraz niższymi rangą instancjami partyjnymi na terenie województwa lubelskiego.

W aneksie zaprezentowałem m.in. noty biograficzne członków egzekutywy KW PZPR w Lublinie jak również istotne materiały archiwalne przedstawiające mechanizmy panujące w KW w kluczowych momentach funkcjonowania partii komunistycznej w regionie.

Konrad Majdusz
12.06.2021